

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради PhD 13304
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії Гладун Леся Василівна, 1990 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2012 році Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка за спеціальністю Початкова освіта, аспірантка кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка Міністерства освіти і науки України, м. Тернопіль, виконала акредитовану освітньо-наукову програму Дошкільна освіта.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена рішенням Вченої ради Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка Міністерства освіти і науки України, м. Тернопіль, наказ № 146 від 28 квітня 2026 року, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради – Терещук Григорій Васильович, член-кореспондент НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри сфери обслуговування, технологій та охорони праці Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Рецензентів

Янкович Олександра Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Гладюк Тетяна Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Офіційних опонентів

Крутії Катерина Леонідівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної освіти Маріупольського державного університету;

Миськова Наталія Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти, психології і фахових методик Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

на засіданні «25» червня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка Лесі ГЛАДУН на підставі публічного захисту дисертації «Формування soft skills у дітей старшого дошкільного віку засобами театралізованої діяльності» за спеціальністю 012 Дошкільна освіта.

Дисертацію виконано в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка Міністерства освіти і науки України, м. Тернопіль.

Науковий керівник – Жаркова Ірина Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Дисертація містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачкою досліджень, які виконують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Дисертація виконана державною мовою, відповідно до вимог МОН, освітньо-наукової програми закладу, специфіки галузі знань та спеціальності. Дотримано вимог пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Здобувачка має 11 опублікованих наукових праць, серед яких: 3 – у наукових фахових виданнях України (категорія «Б»), 3 – в зарубіжних

наукових періодичних виданнях (1 із них індексовано у Scopus), 5 – у збірниках наукових конференцій.

Статті, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації:

1. Писарчук О., Гладун Л. Гумористична театралізована діяльність як засіб формування soft skills в дошкільній та початковій освіті. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2023. Вип. 1 (52). С. 141–147.

2. Гладун Л., Жаркова І. Емоційний інтелект та його формування в старшого дошкільника засобами театралізованої діяльності. *Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія «Педагогіка. Психологія»*. 2023. Вип. 4. С. 9–16

3. Rudenskyi R., Hladun L., Ratushniak N. Evolution of the European Board Games for Preschool Children. *ISBCRTIREVIEW of Theology, Social Sciences and Sacred Art*. 2023. P. 39–49.

4. Rudenskyi R., Pysarchuk O., Shcherbiak I., Hladun L., Ryzhak I. Computer Technologies Influence on the Development of Preschoolers' Cognitive Activity. *Revue Internationale des Sciences Humaines et Naturelles = International Review for Human and Natural Sciences*. 2024. No. 3. P. 19–29.

5. Гладун Л. Формування мотиву та мотивації у старших дошкільників як передумови розвитку емпатії засобами театралізованої діяльності. *Молодь і ринок*. 2025. № 11/243. С. 188–195.

6. Hladun L., Shyshak A., Rudenskyi R., Tirpák P., Akimjak A., Mansour A. M. Theatrical Activity as a Means of Forming Soft Skills in Senior Preschoolers. *Journal of Education Culture and Society*. 2025. Vol. 16, No. 1. P. 739–753.

У дискусії взяли участь голова, офіційні опоненти, рецензенти та висловили зауваження:

Терещук Григорій Васильович – член-кореспондент НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри сфери обслуговування, технологій та охорони праці Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Без зауважень.

Крутії Катерина Леонідівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної освіти Маріупольського державного університету.

1. У дисертації ґрунтовно розкрито поняття soft skills старших дошкільників, однак роботу посилено б ширше зіставлення цього поняття з термінами, уже усталеними в українському дошкільному освітньому дискурсі, зокрема «ключові компетентності», «соціально-громадянська компетентність», «особистісна компетентність», «емоційно-ціннісний розвиток». Це дало б змогу чіткіше показати, як термін soft skills інтегрується в нормативне поле дошкільної освіти України.

2. Назва дисертації передбачає дослідження формування soft skills у широкому розумінні, тоді як експериментальна частина зосереджена переважно на soft skills емоційно-адаптивного інтелекту: емпатії, самоусвідомленні, саморегуляції та адаптивності. Доцільно було б виразніше аргументувати логіку такого звуження предметного поля дослідження та показати співвідношення між усією сукупністю soft skills старших дошкільників і вибраною для експериментального вивчення групою навичок.

3. У роботі представлено різні форми і засоби театралізованої діяльності, проте потребує глибшої деталізації питання про те, які саме види театралізованої діяльності є найбільш результативними для формування кожної окремої soft skill. Наприклад, було б корисно показати, які форми театралізованої роботи найбільше сприяють емпатії, які – саморегуляції, які – адаптивності, а які – самоусвідомленню.

4. Практична частина дисертації має значний прикладний потенціал. Разом із тим роботу збагатило б окреме узагальнення щодо можливостей реалізації запропонованої методики в закладах дошкільної освіти з різним матеріально-технічним забезпеченням, в інклюзивних групах, а також в умовах воєнного стану, коли театралізована діяльність може виконувати не лише освітню, а й підтримувальну, емоційно-стабілізувальну функцію.

Миськова Наталія Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти, психології і фахових методик Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

1. У змісті роботи поряд з театралізованою діяльністю розглядається сюжетно-рольова гра. У запропонованій авторській моделі сюжетно-рольова гра подана серед методів та форм... У ході проведення дослідження також використано сюжетно-рольову гру. Робота значно б виграла за умови пояснення автором власного бачення взаємозв'язку між театралізованою діяльністю та сюжетно-рольовою грою.

2. На с. 37 після поданого визначення поняття «театральна діяльність» наголошується на значенні театралізованої діяльності, що дещо порушує логіку викладу матеріалу, оскільки автор розмежовує ці два поняття та подає у тексті їх порівняльний аналіз, а різні трактування поняття «театралізована діяльність» подаються лише через два абзаци після зазначеного.

3. Серед інших елементів моделі реалізації педагогічних умов формування soft skills емоційно-адаптивного інтелекту у дітей старшого дошкільного віку засобами театралізованої діяльності визначено форми і методи. Доцільно було б розмежувати їх, тоді б запропонована авторкою модель була б більш інформативною.

4. Заслуговує на увагу подана у додатках збірка авторських п'єс для розігрування дітьми старшого дошкільного та молодшого шкільного віку. Поряд із цим доцільно було б подати орієнтовний перелік літературних творів для дітей (казок, оповідань, віршів) як народних, так і сучасних українських авторів, які, на думку авторки, володіють розвивально-виховним потенціалом у контексті проведеного дослідження та могли б у результаті їх емоційного проживання лягти в основу самостійної театралізованої діяльності дітей.

Янкович Олександра Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

1. У роботі виявлено низку суперечностей, які зумовлюють актуальність дослідження, одна з них: між наявністю засобів театралізованої діяльності різних видів театру та обмеженим використанням лише деяких із них в освітньому процесі закладу дошкільної освіти (с. 22 дисертації). Водночас варто було акцентувати увагу також на обмеженому використанні театралізованої діяльності для формування емоційно-адаптивного інтелекту.

2. У моделі реалізації педагогічних умов формування soft skills емоційно-адаптивного інтелекту дітей старшого дошкільного віку засобами театралізованої діяльності (с. 138 дисертації) недостатньо показано зв'язок результату з іншими складниками. Окрім того, вона дещо перевантажена інформаційно, зокрема в описі засобів.

3. У дослідженні ґрунтовно проаналізовано вплив психологічних, біологічних чинників на розвиток гнучких навичок. Робота виграла б, якби в ній було приділено більше уваги впливу генетичних чинників, адже гнучкі навички – це результат комплексної взаємодії генетичних (гени), психологічних (мотивація, здібності, емоційні структури) та соціальних (освіта, оточення) чинників.

4. Здобувачка стверджує, що soft skills закладаються та розвиваються в особистості ще з дитинства, і триває цей процес впродовж усього її життя. Саме тому важливим завданням педагога є сприяти формуванню основ soft skills у дітей, які дадуть змогу досягти успіху в майбутньому (с. 32). Проте soft skills дають змогу досягти успіху не лише в майбутньому, а й уже в дошкільному віці. Вдалий виступ дошкільника в театралізованій діяльності – це також для нього успіх, який є початком нових досягнень.

Гладюк Тетяна Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

1. Дисертантка обґрунтувала засоби театралізованої діяльності, які використовують у практиці організації театралізованої діяльності

дошкільників в закладах дошкільної освіти, відповідно до їх призначення (с. 42–43 дисертації). Також усі ці засоби, які доцільно застосовувати в освітньому процесі зі старшими дошкільниками, вона систематизувала та узагальнила відповідно до видів театру (с. 88–89 дисертації). На нашу думку, така класифікація засобів театралізованої діяльності є цікавою та практично значущою. Однак варто було б чіткіше обґрунтувати критерії поділу засобів на матеріально-технічні, творчо-продуктивні та методично-організаційні, оскільки окремі позиції можуть одночасно належати до кількох категорій.

2. У другому розділі дисертації (підрозділ 2.1) представлено характеристику компонентів soft skills емоційно-адаптивного інтелекту у старших дошкільників, критерії і показники визначення рівнів їх сформованості. Важливо зацентувати на дискусійності питання вікової відповідності змісту окремих показників у межах контрольного-результативного критерію. Наприклад, такі характеристики, як «вміння адекватно оцінити власні вчинки» щодо показника «здатність до адекватної самооцінки дій та рефлексії», «утримання від імпульсивних реакцій» щодо показника «здатність до самоконтролю», «планування саморозвитку у майбутньому» щодо показника «здатність до саморозвитку» можуть бути дещо завищеними для старшого дошкільного та ближчими до молодшого шкільного віку. Тож, на нашу думку, варто було б у дисертації додатково та більш глибоко обґрунтувати вікову доцільність визначених показників.

3. Дисертація зорієнтована переважно на позитивні аспекти театралізованої діяльності, зокрема на її розвивальний потенціал, гуманістичний вплив, забезпечення нею функції соціалізації тощо. Водночас доцільно було б дослідити і потенційні ризики: можливе емоційне перевантаження дітей, домінування активніших старших дошкільників, імовірність труднощів групової взаємодії, існування змагальності чи проявів тривожності під час виступів. Це дало б змогу зробити дослідження більш збалансованим, враховуючи не лише сильні, а й слабкі сторони організації театралізованої діяльності з дітьми старшого дошкільного віку.

4. Пропонуючи у третьому розділі дисертації методика формування soft skills емоційно-адаптивного інтелекту у дітей старшого дошкільного віку засобами театралізованої діяльності, авторка представляє багато прикладів форм і методів, зокрема театралізовані вправи та ігри, сюжетно-рольові ігри, лялькові мінівистави, мінісценки, театралізовані постановки, екскурсії до дитячих театрів, інсценізації, імпровізовані сценки, інтерактивні методи, імпровізаційні методи, метод синектики тощо. Це демонструє значне практичне значення роботи. Однак опис сутності та методики використання методів подекуди переважає над аналітичним осмисленням їх ефективності. Вважаємо за доцільне посилити аспект порівняльного аналізу, цілісно обґрунтувавши, які саме методи дали найбільш помітний результат та яким був механізм впливу конкретних способів організації діяльності на окремі компоненти soft skills емоційно-адаптивного інтелекту старших дошкільників.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» — членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Лесі ГЛАДУН ступінь доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 012 Дошкільна освіта. Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Григорій ТЕРЕЩУК